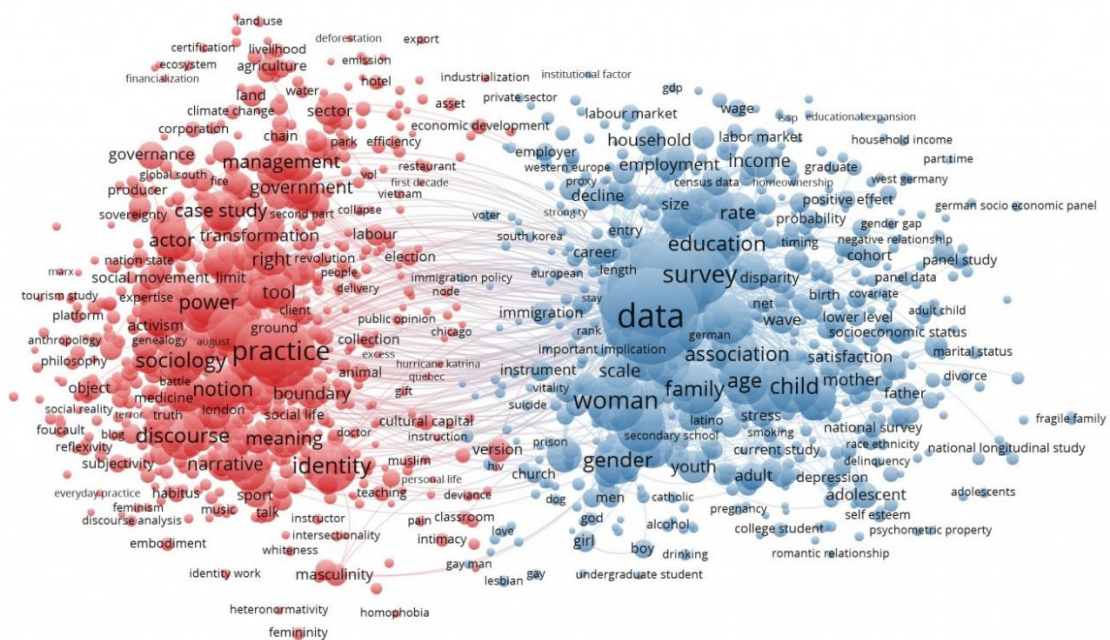

Sociologiska institutionen

Sociologi som vetenskap, 7,5 hp VT 2025

Karta över sociologi som fält 2010–2015. Begrep färglagda utifrån kluster. Kartan visualiserar distansen mellan kvantitativ och kvalitativ forskning. Källa: [Revealing the quantitative-qualitative divide in sociology using bibliometric visualization](#)

Kursansvarig och föreläsare

Lars Crusefalk lars.crusefalk@sociology.su.se

Seminarieledare och handledare

Anna Rickeberg anna.rickeberg@sociology.su.se

Edvin Borg edvin.borg@sociology.su.se

1. Kursens innehåll

Idag råder i princip enighet om att alla vetenskaper påverkas av kontext; språklig, kulturell och sociala förhållanden, där Thomas Kuhns arbete om vetenskapliga paradigmer är en nyckeltext. Men sociologer (i likhet med andra samhällsvetenskaper) studerar individer och samhällen samtidigt som de också är individer som deltar i samhället. Det skapar särskilda utmaningar vad gäller att förhålla sig neutralt till studieområdet och den kunskap som skapas.

Sociologi inrymmer vidare olika synsätt på vetenskaplig kunskap och metodologi; ska samhället studeras utifrån samma metoder och angreppssätt som naturvetare använder sig av? Eller krävs det särskild förståelse och inlevelseförmåga för att kunna säga något om hur samhället ser ut? Under kursen lyfts två vetenskapliga inriktningar fram för idealtypiskt diskutera skilda vetenskapliga angreppssätt; positivism (förklara) och hermeneutik (förstå). Kursen ger exempel på styrkor och svagheter i båda synsätten.

Kursen lyfter också fram de gemensamma synsätt som råder; Mertons *funktionella imperativ* som kan tjäna som utgångspunkt för att förstå forskarens 'code of conduct' visavi andra forskare, samt den viktiga vetenskapliga etik som syftar till att alltid väga kunskapens värde visavi individens skydd. På kursen diskuteras exempel på etiska problem som kan förekomma i både positivistisk och hermeneutisk forskning.

Genom praktiska övningar och läsning av vetenskapliga texter ges möjlighet att öva på ett kritiskt förhållningssätt genom att granska påståenden och resultat utifrån skepticism (hur vet du det?) och vetenskapliga perspektiv på kvalitet och generaliserbarhet i utsagor. Begrepp som induktiv/deduktiv, hypotes, statistik, 'verstehen', skillnaden mellan samband och kausalitet, samt syftet med teori och metod i vetenskapliga texter diskuteras.

2. Förväntade studieresultat

Kunskaper och förståelse

Efter slutförd kurs ska den studerande:

- Ha kännedom om några vetenskapsteoretiska begrepp och teorier
- Kunna redogöra för olika slags vetenskapliga kunskapssyn
- Kunna redogöra för och förklara vetenskaplig etik

Färdigheter och kompetenser

Efter slutförd kurs ska den studerande:

- På ett grundläggande sätt kunna analysera utsagor om vetenskapliga förklaringar eller förståelser på ett kritiskt sätt.

Värderingar och förhållningssätt

Efter slutförd kurs ska den studerande:

- På ett grundläggande sätt kunna jämföra och kritiskt förhålla sig till olika kunskapssyn inom sociologi.
- På ett grundläggande sätt kunna bedöma vetenskapsetiska spörsmål.

3. Kunskapskontroll och examination

Kursen examineras genom salstentamen, inlämningsuppgifter, och genom aktivt deltagande på seminarium. Seminarierna bygger på uppgifter som ska lösas i grupp inför varje seminarietillfälle. På kursen är det därför obligatorisk närvaro vid samtliga seminarietillfällen, frånvaro examineras genom inlämning av särskild skriftlig uppgift. Den skriftliga uppgiften ska vara inlämnad vid kursslut för att kursbetyg ska erhållas. För godkänt på kursen som helhet krävs godkänt på både salstenta och inlämningsuppgifterna.

Betyg utgår från lärandemålen och dessa har indelats i tre dimensioner som betygssätts enligt nedan:

<i>Bedömningsmatrix</i>	Kännedom om vetenskapsteoretiska begrepp och teorier	Redogörelse för olika slags vetenskaplig kunskapssyn	Redogörelse för och förklaring av vetenskaplig etik, och bedömning av etiska spörsmål
<i>Utmärkt (3 poäng)</i>	Visar mycket god kännedom och förståelse för begrepp och teorier	Redogör för och jämför olika slags vetenskaplig kunskapssyn på ett insatt och nyanserat sätt med ett kritiskt förhållningssätt.	Redogör och förklarar vetenskaplig etik, samt analyserar etiska spörsmål på ett insatt och nyanserat sätt.
<i>Bra (2 poäng)</i>	Visar god kännedom för begrepp och teorier	Redogör för och jämför olika slags vetenskaplig kunskapssyn på ett bra sätt med kritiskt förhållningssätt.	Redogör och förklarar etik, samt analyserar etiska spörsmål på ett bra sätt
<i>Tillfredställande (1 poäng)</i>	Visar en grundläggande kännedom om förståelsen för begrepp och teorier	Redogör för och jämför olika slags vetenskaplig kunskapssyn på ett grundläggande sätt med ett kritiskt förhållningssätt.	Redogör och förklarar vetenskaplig etik, analyserar etiska spörsmål på ett grundläggande sätt.

Betyget på kursen som helhet fastställs genom en sammanvägning av betygen på salstentan respektive inlämningsuppgifterna, där salstentan är värd mer än inlämningsuppgiften. Den exakta viktningen av båda momenten meddelas vid kursstart.

Betygsdimensionerna sammanställs därutöver enligt nedan:

A = Utmärkt. För att erhålla detta betyg krävs 9 poäng.

B = Mycket bra. För att erhålla detta betyg krävs 7 poäng.

C = Bra. För att erhålla detta betyg krävs 5 poäng.

D = Tillfredsställande. För att erhålla detta betyg krävs 4 poäng.

E = Tillräckligt. För att erhålla detta betyg krävs 3 poäng.

Fx = Otillräckligt. Underkänt på en av dimensionerna.

F = Helt otillräckligt. Underkänt på fler än en av dimensionerna.

Studerande som fått betyg Fx eller F har rätt att genomgå ytterligare examination så länge kursen ges för att uppnå lägsta betyget E. Studerande som fått lägsta betyget E får inte genomgå förnyad examination för högre betyg.

Studerande som fått betyget Fx eller F två gånger av en examinerator har rätt att begära att en annan examinerator utses för att bestämma betyg. Framställan härom ska göras till studierektor. Studerande kan begära att examination enligt denna kursplan genomförs upp till tre terminer efter det att den upphört att gälla. Framställan härom ska göras till studierektor.

Plagiat, fusk och otillåtet samarbete

Som en del i stundernas ansvar ingår att känna till de regler som finns för examination. Utförlig information finns på institutionens och Stockholms universitets hemsida – [Dina rättigheter och skyldigheter - Stockholms universitet](#). Lärare är skyldiga att anmäla misstanke om fusk och plagiat till rektor och disciplinnämnden. Plagiat och fusk blir alltid ett disciplinärende och kan leda till avstängning. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (gäller även enstaka meningar) utan att ange källan. Detta gäller även texter som studenten själv skrivit tidigare (självplagiat). Till fusk räknas till exempel att ha med otillåtna hjälpmedel, som mobiltelefon, på prov. Att ha studiegrupp tillsammans är utvecklande och tidsbesparande, men när det kommer till examinationsuppgifter måste den utföras av enskild student (om inte annat tydligt anges) för att inte riskera att det ska räknas som otillåtet samarbete.

Hur undviker du plagiering när du besvarar inlämningsuppgift?

- Hämta inte andras texter från andra digitala källor som internet, utan att ange detta. Tänk på att universitetet har tillgång till verktyg för att undersöka detta.
- Tänk på att plagiering även innefattar att skriva av en kurskamrat. Att memorera tidigare studenters svar kan även ses som plagiering.

- Det är okej att använda korta citat. I huvudsak bör dock en fråga besvaras med egna ord och formuleringar. Därför bör citat hållas till ett minimum.
- Om du använder citat var noga med att ange att det är ett citat. Det vill säga då du använder dig av formuleringar från någon annan så måste detta noggrant anges och visas tydligt. När man använder citat räcker det *inte* enbart med att ange källa, man måste även tydligt markera var citatet börjar och slutar så att det för läsaren inte råder någon tvekan om vad som är den egna texten och vilken som är hämtad från en källa.
- När du tydligt visat att det är ett citat så glöm inte att ange vilken källan är genom att ange en referens.
- Tänk på att det är stor skillnad på ett citat och ett referat.
- När det gäller referat så ska man formulera redovisningen med egna ord och ange varifrån man hämtat idéerna. Det räcker alltså inte att ändra tempus på verb, eller flytta om ordningen på orden etc. Om du är osäker på hur man gör referat, använd någon av de många skrivguider som finns för studenter.
- Om du tar minnesanteckningar från föreläsningar och litteraturen, kom ihåg vilka som är dina egna ord och vilka som är föreläsarens/författarens.
- Var noga med att förse dina anteckningar med uppgifter om var de kommer från. Detta gäller även om du hämtat dina anteckningar från presentationer som gjorts under föreläsning, t.ex. powerpointpresentationer.
- Språkverkstan är öppen för alla studenter på SU. Man kan ta med sin text dit och få hjälp med språk etc.

4. Föreläsningar och seminarier

Under kursen kommer föreläsningar varvas med grupparbeten och seminarier. En mer utförlig beskrivning av innehållet kommer att publiceras på Athena inför kursstart.

5. Schema

Information om tid och plats finner du via TimeEdit, länk finns på Athena. Där publiceras förändringar och uppdateringar i mån av behov.

6. Litteratur

Bryman, Alan. 2018. Samhällsvetenskapliga metoder. Upplaga 3. Malmö: Liber. (Utvalda kapitel och sidor, mer information kommer senare).

Thurén, Torsten. 2019. Vetenskapsteori för nybörjare. Upplaga 3. Stockholm: Liber.

Vetenskapsrådet 2024. God forskningssed 2024. Stockholm, Sverige (finns att ladda ned på Vetenskapsrådets hemsida)

Macfarlane, Bruce and Ming, Cheng. 2008. Communism, Universalism and Disinterestedness: Re-examining Contemporary Support among Academics for Merton's Scientific Norms. *Journal of Academic Ethics*. 6: 67-78.

Merton's CUDOS: https://en.wikipedia.org/wiki/Robert_K._Merton#Sociology_of_science

[Öppen vetenskap som universalism, kommunism, oegennytta och organiserad skepticism - Jönköping University](#)

[Forskningsetik - Stockholms universitet](#) (följ länk)

+ vetenskapliga artiklar kopplade till seminarierna tillkommer.